



T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

31 Aralık 2019

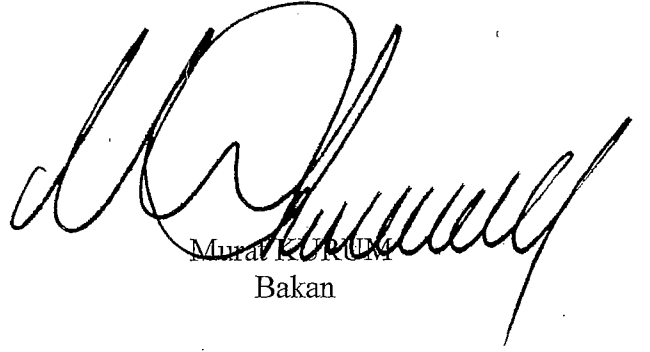
Sayı : 30824082/610- 310386
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

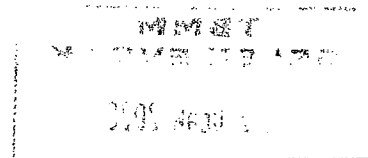
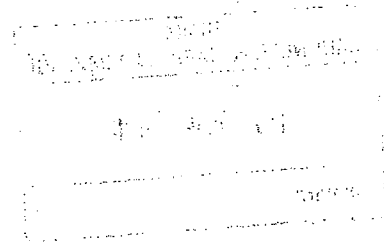
Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.


Murat KURUM
Bakan

EKLER:

- Liste (9 Adet- 9 Sayfa)
- Cevap yazısı (82 Adet, 136 Sayfa)



TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
SAYIN İLHAMİ ÖZCAN AYGÜN'ÜN
TBMM 7/4403 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Ülkemizde 283 kilometre uzunluğu ile Trakya'yı boydan boya kat eden ve bir zamanlar yirmi iki balık türünün yaşadığı biyolojik zenginliği ile göz kamaştıran Ergene Nehri, sanayi tesislerinin arıtmadan bıraktıkları atık su ile bugün büyük bir çevre sorununa dönüşmüştür. Orta derecede tehdit altında olan Ergene Nehri, Trakya ve ülkemiz için kanayan bir yaradır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Başbakan olduğu 2011 yılında "Haliç'i nasıl temizlediysek Ergene Nehri'ni de öyle temizleyeceğiz" demesinin üzerinden yedi yıl geçmesine karşın Ergene'nin kirlilik oranı katlanarak devam etmiştir. Bu bağlamda;

1-Ergene Nehri, Türkiye'de orta derecede tehdit altında olan nehirler kapsamına girmiştir. Kırklareli, Edime ve Tekirdağ için yaşamsal önemdeki Ergene Nehri'nin geri kazanılması zor olmakla birlikte halen mümkündür. Şu anda dördüncü derecede su kalitesine sahip olan Ergene için tehlike çanları çalmaktadır. Ergene Nehri'ne; debisinin üç katı kadar atık su verilmektedir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, Başbakan olduğu 2011 yılında "Haliç'i nasıl temizlediysek Ergene Nehri'ni de öyle temizleyeceğiz" demesinin üzerinden yedi yıl geçmiştir. Ergene, ne zaman temizlenecektir?

2-Çerkezköy, Çorlu, Muratlı ve Lüleburgaz'daki 1350 fabrika, atıklarını arıtma tesisi olmaksızın Ergene Nehri'ne bırakmaktadır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak Trakya'yı tükenme noktasına getiren, insanlarımızın ve hayvanlarımızın sağlığını tehdit eden bu büyük sorunun önlenmesi için fabrikalara dönük nasıl bir önlem alacaksınız?

3-Çorlu Deresi; 3 Ekim 2018 tarihinde Pay Plastik Geri Dönüşüm İşletmesi'nin arıtma tesisi olmasına karşın arıtmadan saldırdığı atık nedeniyle kırmızıya boyanmıştır. Bu vaka, sanayi tesislerinin yarattığı çevresel yıkımı ve bölgedeki denetimsizliği bütün çıplaklığı ile ortaya koymaktadır. Faaliyetleri şimdilik durdurulan İşletme; TÜBİTAK'tan gelen sonuçlara göre para cezası alacaktır. Ne var ki sadece Pay Plastik Geri Dönüşüm İşletmesi değil, Çorlu Deresi etrafında 9 işletmenin daha lisansı olduğu halde arıtma yapmadan ayrı bir hat çekmek suretiyle tüm atık sularını Çorlu Deresi'ne akıttığı, bu konuda Tekirdağ Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün de çalışma yaptığı öğrenilmiştir. Pay Plastik'ten başlayarak bundan sonra arıtma yapmayan tüm fabrika ve işletmeler için en ağır cezaları vermeyi düşünür müsünüz? Cezaları arttıracak yasa değişikliğine nasıl bakarsınız?

4-Marmara Denizi'ne dökülen Marmara Ereğlisi'ndeki Kamara Deresi de birkaç gün önce dere etrafındaki fabrikaların sorumsuzluğu yüzünden kızıl ve siyah renge bürünmüştür. Kamara Deresi'ne arıtma yapmadan bırakılan atık su, sazlık çevresinde yoğunlaşarak maalesef dereye ördek ve balık ölümlerine yol açmıştır. Arıtma yapmadan dereye özel olarak çekilen hattan boşaltılan atık su için Tekirdağ Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından inceleme başlatılmıştır. Derenin baz değerinin çok yüksek çıktığı inceleme sonuçları çerçevesinde iki fabrikadan şüphelenilmektedir. Alman numunelerin ardından çevre, hayvan ve insan sağlığını tehdit eden bu gelişme karşısında nasıl bir işlem yapacaksınız?

5-Sağlık Bakanlığı'nın 2011-2015 yılları arasında yaptığı "Ergene Havzası'nda Tekirdağ,

Edirne ve Kırklareli'nde Çevresel Faktörlerin ve Sağlık Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi" başlıklı araştırmasına göre, Ergene ve çevresinde en tehlikeli kanserojen madde olduğu bilinen kadmiyum ve arseniğin yanı sıra krom, bakır, alüminyum, nikel, mangan gibi çeşitli ağır metaller tespit edilmiştir. Ergene Nehri'ni yeniden yirmi iki balık türünün yaşadığı günlere kavuşturacak mısınız?

6-Özellikle sonbahar döneminde etkili olan yağışlar ile Ergene Nehri taşmakta, Trakya Bölgesi'ndeki birçok tarım arazisi zehirlenmektedir. Bu zehirli su ile yetişen bitkiler aracılığıyla kanserojen maddeler de insanlara geçmektedir. Türkiye genelinde en çok kanser vakasının görüldüğü Trakya'da meme ve akciğer kanseri görülme sıklığı yüksektir. Ergene Nehri'ndeki insan sağlığını tehdit eden bu gelişme karşısında Sağlık Bakanlığı ile ortak bir eylem planı yürütmeyi düşünür müsünüz?

7-Tekirdağ Ergene Derin Deniz Deşarj Projesi'nin, Ergene'nin tüm ağır metal yüklü kirliliğini Marmara Denizi'ne taşıyacağı eleştirisi yapılmaktadır. Çevre mühendislerinin Marmara Denizi'nin rengini bile değiştireceği eleştirisi yaptığı bu projeye ilişkin uzman görüşlerini dikkate alacak mısınız? Bu projeyi gözden geçirmeyi düşünür müsünüz?

CEVAPLAR:

Ergene Nehriyle ilgili olarak havzadaki su kirliliğinin azaltılması ve su kalitesinin iyileştirilerek sulama suyu kalitesine kavuşturulması maksadıyla, Tarım ve Orman Bakanlığı uhdesinde yürütülen Ergene Havzası Koruma Eylem Planı çerçevesinde, Tekirdağ İlinde bulunan organize sanayi bölgelerinden oluşan atıksuların arıtıldıktan sonra kanal ve tüneller aracılığıyla toplanarak Marmara Denizine deşarj etme projesi hali hazırda devam etmektedir. Mevcut halde Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesi, Çorlu Deri İhtisas ve Karma Organize Sanayi Bölgesi, Muratlı Organize Sanayi Bölgesi ve Avrupa Serbest Bölgesi müşterek atıksu arıtma tesisleri bulunmakta, eylem planı kapsamında yer alan Velimeşe OSB, Ergene-1 OSB, Ergene-2 OSB ve Çorlu OSB müşterek atıksu arıtma tesislerinin yapım işlemleri devam etmekte ve 2021 yılında işletmeye alınması öngörülmektedir.

Ergene Nehrinde koruma ve kullanma dengesinin sağlanarak sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla Bakanlığımız tarafından hazırlanan 2018/02 sayılı Ergene Nehrinde Deşarj Standartlarında Kısıtlama Genelgesi ile; hedeflenen su kalitesinin sağlanabilmesi için Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ndeki deşarj standartlarında kısıtlama yapılmış ve ergene havzasına deşarj eden münferit sanayi tesisleri ile evsel/kentsel atıksu arıtma tesisleri için belirlenen yeni KOİ standartları 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren uygulanmaktadır. Ergene Havzası Koruma Eylem Planı kapsamında yer alan organize sanayi bölgelerinin yeni KOİ standartları ise 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla uygulanacaktır.

Bakanlığımızca Ergene Nehrinin su kalitesinin hedeflenen II. Sınıf su kalitesine yükselmesini temin etmek amacıyla Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği deşarj standartlarında kirlilik parametresi olan Kimyasal Oksijen İhtiyacı parametresinde Ergene Nehrinde Deşarj Standartlarında Kısıtlama Genelgesi ile kısıtlama getirilmiştir. Ergene Havzasına deşarj yapan sanayi tesisleri ile evsel atıksu arıtma tesisleri için SKKY Tablo 5 - Tablo 25 kapsamında KOİ parametresinde sektörlere göre değişik oranlarda (%30-50) kısıtlamaya gidilmiştir.

Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalar uzun vadeli süreçler gerektirmekte olup çalışmaların tamamlanması ve uygulamaların başlamasıyla birlikte Ergene Nehri'ndeki kirliliğin önemli oranda azalacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte; Sağlık Bakanlığı ve diğer

ilgili kurumlarla ihtiyaç duyulması durumunda koordineli çalışmalar yürütülecektir.

Tekirdağ İlini kapsayan Ergene Havzasında Kirliliğin Önüne Geçilmesi Amaçlı Çalışmalarında; Havza İzlemeleri olarak, Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı (EKİP) Kapsamında Ergene Havzasında 6 sıcak noktada, 5 tane SAİS kurulu tesiste ve 34 tane SAİS kurulu olmayan arıtma tesisinde numune alma ve inceleme çalışması yürütülmektedir. 2019 EKİP İzleme çalışmaları devam etmektedir. Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Çalışmaları olarak; 22/03/2015 tarihli ve 29303 sayılı “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında, Ergene Havzasında SAİS kurulu Tesis sayısı 8 adet olup, Tekirdağ’da 7 ve Kırklareli’de 1 tane yer almaktadır.

İl genelinde 294 adet münferit sanayi tesisine ait atıksu arıtma tesisi, 85 adet evsel atıksu arıtma tesisi olmak üzere toplam 379 adet münferit atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. Denetimler kapsamında tesislerden düzenli olarak atıksu numuneleri alınmakta olup, 2019 yılının ilk 11 ayında 211 adet denetim yapılmış olup bu denetimlerde 133 adet denetim amaçlı atıksu numunesi alınmıştır. Alınan atıksu numunelerinden Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği’nde belirtilen sınır değerlere aykırı atıksu deşarjı gerçekleştiren 30 işletmeye 2872 sayılı Çevre Kanunu gereği toplamı 2.449.849 TL idari para cezası uygulanmıştır.

3 Ekim 2018 tarihinde gerçekleşen Çorlu deresindeki kırmızı renk değişimi vakasına istinaden Bakanlığımızca gerçekleştirilen araştırma, inceleme ve değerlendirmeler neticesinde; kirliliğe sebebiyet veren dereye deşarj kanalı belirlenmiş ve kanal boyunun arazi de takip edilmesi sonucu Hakan ÇAKIROĞLU-Pay Plastik işletmesine kadar kanal hattının geldiği ve işletme atıksu arıtma tesisi çıkışının bu hatta bağlı olduğu tespit edilmiştir.

Tespit edilen kanal hattı daha öncelerden kalma bir hat olup, işletme tarafından ayrı bir hat olarak dizayn edilmemiştir. Söz konusu hatta başka lisanslı tesislerin arıtma yapmadan atıksularını verdiği yönünde bir durum söz konusu olmamakla beraber, söz konusu kanal hattı boyunca bulunan rögarlara vidanjörler vasıtasıyla kaçak döküm yapılmasının önüne geçilmesi kapsamında kanal boyu beton dökülmek suretiyle körleme işlemleri Çerkezköy Kaymakamlığı koordinasyonunda Belediye Başkanlığı aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, adı geçen işletmenin mevcut atıksu arıtma tesisi çıkışından denetim esnasında atıksu numunesi alınmış, analiz ettirilmiş ve analiz sonucuna istinaden işletmeye, Bakanlığımızca 2872 sayılı Çevre Kanunu gereği idari para cezası uygulanmıştır.

Marmara Denizine dökülen Marmara Ereğlisi’deki Kamara Deresindeki renk değişimi vakası ile ilgili olarak ise; Bakanlığımızca gerçekleştirilen araştırma, inceleme ve değerlendirmeler neticesinde; kirliliğe sebebiyet verdiği düşünülen bir işletmeden ve Kamara deresinden alınan numuneler eşleştirme analizi yapılmış ve 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında işlemler yürütülmüş olup, bu kapsamda; kirliliğe sebebiyet veren tesise 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında idari para cezası uygulanmıştır. Ayrıca Bakanlığımızca ilgililer hakkında Cumhuriyet Başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunularak gerekli adli işlemler başlatılmıştır.